

Sygn. akt IV KO 26/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 26 kwietnia 2018 r.
kwestii właściwości Sądu Najwyższego do odtworzenia akt Komisji Specjalnej do
Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym
w związku z wnioskiem Naczelnika Wydziału do Spraw Postępowania Sądowego
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 10 października 2017 r., (...)
na podstawie art. 35 § 1 k.p.k.

postanowił:

**stwierdzić swą niewłaściwość i sprawę przekazać Sądowi
Okręgowemu w K. jako sądowi funkcjonalnie właściwemu do jej
rozstrzygnięcia.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 10.10.2017 r. Naczelnik Wydziału do Spraw Postępowania Sądowego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, skierowanym do Sądu Okręgowego w K. poinformował, że w Biurze tym rozpoznawany jest wniosek o zaskarżenie kasacją orzeczenia „Komisji Specjalnej Delegatury w S.” w sprawie W. K. Autor pisma wskazał, że Sąd Okręgowy w K. prowadził postępowanie w przedmiocie uznania za nieważne tego orzeczenia, ale wniosek inicjujący to postępowanie został prawomocnie oddalony. Dodał, że w postępowaniu tym uzyskano jedynie materiały postępowania przygotowawczego, a nie zdołano

uzyskać akt Komisji Specjalnej, co jest niezbędne do wniesienia i rozpoznania kasacji.

W związku z powyższym, wnioskodawca zwrócił się z prośbą o rozważenie możliwości wszczęcia postępowania o odtworzenie tychże akt i po pozytywnym ich odtworzeniu, o nadesłanie ich do Biura Rzecznika.

Postanowieniem z dnia 3 stycznia 2018 r. w sprawie XVI Ko (...) Sąd Okręgowy uznał się niewłaściwym do odtworzenia akt wskazanych w wyżej wymienionym piśmie, a to z uwagi na fakt, że orzeczenie wobec W. K. wydała nie Delegatura Komisji Specjalnej w S., ale Komisja Specjalna w W. na sesji wyjazdowej w S.. Z powyższego sąd wywiódł, że zgodnie z art. 7 dekretu o zniesieniu Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (Dz. U. z 1954 r. Nr 57, poz. 282) akta tej sprawy zostały przekazane Sądowi Najwyższemu. W ślad za tą konstatacją, Sąd Okręgowy w K. doszedł do przekonania, że to Sąd Najwyższy jako organ, który przejął zasoby archiwalne Komisji Specjalnej, pozostaje właściwy do odtworzenia akt.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W aktualnym stanie sprawy nie było podstaw do przyjęcia w analizowanej kwestii właściwości Sądu Najwyższego. Przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, we wniosku z dnia 10 października 2017 r., wyraźnie wskazał bowiem, że w Biurze tym analizowana jest sprawa wniesienia kasacji od orzeczenia Delegatury Komisji Specjalnej w S., a nie od orzeczenia Komisji Specjalnej w W.

Wbrew temu, co wskazano w uzasadnieniu wskazanego wyżej postanowienia, materiały zawarte w aktach sprawy nie pozwalają na stanowczą konstatację, iż stanowisko wnioskodawcy jest nietrafne z uwagi na fakt, iż orzeczenie wobec W. K. wydała Komisja Specjalna w W. na sesji wyjazdowej w S., a nie Delegatura tejże Komisji z siedzibą w S.

W aktach sprawy nie ma kluczowego dokumentu w postaci choćby kopii powyższego orzeczenia. Wszystkie dokumenty, z których wynika, że orzeczenie wobec W. K. wydała Komisja Specjalna z siedzibą w W. mają charakter sprawozdawczy i nie zostały sporządzone przez podmiot, który orzeczenie wydał. Co więcej, występujące w nich nieścisłości i sprzeczności, oraz niejasne i

nieczytelne zapisy nie pozwalają na postawienie tezy, że to właśnie Komisja Specjalna z siedzibą w W., a nie jej Delegatura wydała przedmiotowe orzeczenie.

I tak np. z pisma Prokuratury Wojewódzkiej w S. z dnia 22 maja 1953 r. do Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa w Z. wynika, że w sprawie przeciwko W. K. podejrzanemu o przestępstwo z art. 29 m.k.k. akta sprawy zostały skierowane do Delegatury Komisji Specjalnej w S.

Z pisma z dnia 31 lipca 1953 r. skierowanego do Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego – Wydział Śledczy w S. – wynika z kolei, że orzeczeniem Komisji Specjalnej w W. na sesji w S. W. K. został skierowany do obozu pracy na 24 miesiące. Z pisma z dnia 8 maja 1953 r. oficera śledczego PUBP Zawiercie i załącznika do tego pisma wynika z kolei, że sprawę podejrzanego W. K. przekazano z wnioskiem do Komisji Specjalnej w W. W dokumentacji przekazanej przez IPN wskazano zaś, że W. K. został ukarany przez Komisję Specjalną w W., lecz w rubryce „nr sprawy powód rejestracji i przez kogo prowadzona” wskazano III- 7490, Wyd. „C” K.”. Z wypisu z repertorium IPN Ka 064/174 wynika zaś, że śledztwo prowadzone przeciwko W. K. zostało zakończone wnioskiem do Komisji Specjalnej w W., która wydała wyrok w dniu 3 lipca 1953 r.

Zdecydowanie niejasne są również zapisy w repertorium 837/2016, gdzie w rubryce wnioskodawca wskazano zarówno Delegaturę S., jak i Prokuraturę S., a w rubryce zatytułowanej Orzeczenia Komisji Specjalnej i Delegatur nie oznaczono dokładnie organu, który wydał orzeczenie, a wskazano jedynie jego treść.

Podsumowując powyższy wywód należy zatem stwierdzić, iż dotychczas poczynione w sprawie ustalenia nie pozwalają na stanowcze stwierdzenie, że przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich nie ma racji wskazując, iż orzeczenie, które chce zaskarżyć kasacją zostało wydane przez Delegaturę Komisji Specjalnej w S. Co więcej, za trafnością stanowiska przedstawiciela Rzecznika przemawia również treść obowiązującego wówczas rozporządzenia Rady Państwa z dnia 12 października 1950 r. w sprawie wewnętrznej organizacji, sposobu urzędowania i trybu postępowania Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (Dz. U. z 1950 r. Nr 47, poz. 429). Z § 11 tego aktu wynikało, że Komisja Specjalna orzeka: a) *w sprawach o korupcję, łapownictwo, powodowanie paniki w celu szkodenia interesom mas pracujących*, b) w

sprawach, w których prokurator złożył wniosek o zakaz pobytu sprawcy w województwie jego dotychczasowego miejsca zamieszkania, c) w innych sprawach, które prokurator ze względu na szczególne okoliczności skieruje do Komisji Specjalnej. Przypomnieć zaś należy, że W. K. zarzucono popełnienie przestępstwa z art. 29 m.k.k. (tj. Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa, Dz. U. z 1946 r. Nr 30, poz. 192), który przewidywał odpowiedzialność karną, dla tego, *kto łży, wyszydza lub poniża ustrój Państwa Polskiego albo pochwała faszyzm lub jakąkolwiek jego odmianę albo zbrodnie faszystowskie lub też publicznie nawołuje do ich popełnienia, bądź do wprowadzenia w Polsce instytucji o celach faszystowskich.* Wskazać także trzeba, iż § 16 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Państwa stanowił, że *delegatury orzekają w sprawach wymienionych w art. 1 i 6 dekretu, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych do rozpoznania Komisji Specjalnej (...).*

Powyższe prowadzić musi do konstatacji, że na obecnym etapie postępowania nie ujawniły się okoliczności, które uzasadniałyby właściwość Sądu Najwyższego do odtworzenia akt, o których mowa w piśmie Naczelnika Wydziału do Spraw Postępowania Sądowego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

r.g.